

О.О. ВИСОЧАН, канд. екон. наук., асистент, Національний університет
“Львівська політехніка”

ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКА ВИТРАТ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗГІДНО МСФЗ

В умовах ринку одним з найважливіших факторів стабільного розвитку підприємств є упровадження інновацій, здійснення яких супроводжується виникненням відповідних витрат. Вирішення завдань щодо визнання та правильної оцінки таких витрат допоможе підвищити ступінь довіри користувачів до отриманої інформації, її аналітичність, репрезентативну достовірність і дозволить мінімізувати рівень суб'єктивізму та упередженості до останньої.

У зарубіжній практиці загалом процес здійснення інновацій розділено на дві основні частини: дослідження (фундаментальні і прикладні) та розробки, кожен з яких, в свою чергу, включає в себе перелік здійснюваних робіт. Фундаментальні та прикладні дослідження в цілому відповідають такому етапу як науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, в той час як певні роботи по розробках можуть стосуватися частково таких етапів як: конструкторська та технологічна підготовка тощо. Обліковий підхід по своїй суті ґрунтується на можливості формування низки чітко окреслених та структурованих в часі робіт, що здійснюються для виготовлення інноваційної продукції, в той час як підхід економічний має на меті скоріше виокремлення певних різновидів взаємопов'язаних процесів, що забезпечують готовність підприємства до виготовлення такого специфічного виду продукції.

Враховуючи специфічний характер витрат інноваційної діяльності варто відмітити, що в бухгалтерському обліку існує можливість не лише їхнього визнання у складі витрат звітного періоду, коли такі вони були понесені, але і визнання їх в якості активу шляхом відображення у складі витрат майбутніх періодів чи як нематеріального активу.

Обліковою практикою України передбачено визнання витрат інноваційної діяльності як активу (незалежно від того чи всі етапи таких досліджень і розробок здійснювалися силами самого підприємства чи придбавалися у інших суб'єктів господарювання) лише у випадку потенційної можливості отримання майбутніх економічних вигод та їх достовірної оцінки [1].

У відповідності до міжнародних стандартів фінансової звітності витрати на дослідження визнаються витратами того звітного періоду у якому вони були здійснені. В свою чергу, витрати на розробки в рамках конкретного проекту можна визнавати як актив при відповідності їх визначеним критеріям:

1. Можливість ототожнення. Такий критерій передбачає, що проект ототожнюється з конкретними виробами, процесом а також очікується, що зростання витрат на здійснення робіт з досліджень й розробок незмінно стосується останніх та чітко ототожнюється з результатами таких робіт.

2. Оцінка. Повинна бути забезпечена чітка оцінка розподілених в часі відповідних витрат для отримання можливості їх віднесення на вартість нематеріальних активів протягом розробки останніх.

3. Можливість технічного здійснення. Повинні існувати докази наявності технічної можливості завершення виробу чи процесу, в результаті чого створений нематеріальний актив має бути придатний для продажу чи використання у власних цілях.

4. Комерційний успіх. На дату формування фінансової звітності підприємство повинно продемонструвати, що кожен проект має значні шанси на комерційний успіх.

5. Майбутні економічні вигоди. Актив повинен мати змогу генерувати майбутні економічні вигоди протягом декількох років за рахунок створення доходу або зниження витрат.

6. Можливість фінансового здійснення. Суб'єкт господарювання повинен довести можливість завершення процесу розробки за рахунок фінансових ресурсів, які є у розпорядженні на даний час або будуть доступні в

майбутньому як для завершення самих робіт з досліджень і розробок так і для збуту виробу чи процесу, якщо останні призначені для продажу.

7. **Намір завершити.** Суб'єкти господарювання повинні підтвердити намір завершити розробку нематеріального активу для споживання чи продажу [2].

Міжнародною практикою встановлено, що витрати, понесені на розробки визнаються витратами того звітного періоду в якому були здійснені, якщо не існує можливості активу створити конкретну майбутню економічну вигоду, і ці витрати не можуть бути виміряні і віднесені до активів з високим ступенем достовірності. Капіталізовані витрати на розробки, придбані або створені, оцінюються за первісною вартістю, до якої відносять: ціна придбання; юридичні витрати; витрати на вдосконалення, зміни та покращення. Для вимірювання, яке слідує за придбанням, МСБО 38 “Нематеріальні активи” дозволяє використовувати як собівартість, так і переоцінену вартість [2]. Витратна модель передбачає вимірювання капіталізованих розробок по собівартості за мінусом амортизаційних відрахувань та збитків від знецінення. Переоцінка полягає в визначенні переоціненої суми (яка ґрунтується на справедливій вартості) за мінусом подальших амортизаційних відрахувань та збитків від знецінення, лише якщо справедлива вартість може бути встановлена за посередництва активного ринку.

Таким чином, визнання та оцінку витрат інноваційної діяльності необхідно здійснювати враховуючи ряд зовнішніх і внутрішніх факторів, що супроводжують процес впровадження інновацій на підприємстві, та у відповідності до встановлених критеріїв.

Список літератури: 1. *Кантасва О.* Напрями розвитку методики бухгалтерського обліку інноваційної діяльності підприємства / *О. Кантасва* // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 5. – С. 18–28. 2. МСБО 38 “Нематеріальні активи” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/file/link/364269/file/ias-38.pdf>